

Regelrådets uppgift är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Yttrande över promemorian Regelförenkling för viss avfallshantering

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven i förordning (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Regelrådet gör bedömningen att konsekvensutredningen brister i flera delar. Redovisningen av konsekvenserna om ingen åtgärd vidtas saknar en beskrivning av nuvarande kostnader och tidsåtgång för företagen. På motsvarande sätt saknas en uppskattning av de kostnader som undviks genom förslaget, liksom en redovisning av förslagets eventuella påverkan på företagens intäkter. Redovisningen av förslagets påverkan på konkurrens saknas också. Det gäller även överväganden om särskilda hänsyn till små företag. Delaspekterna bedöms därmed bristfälligt redovisade.

Förslagets problembeskrivning och syfte framgår genom redovisningen av att nuvarande tillståndsplikt inte bedöms vara miljö- och hälsomässigt motiverad. Det finns också en redogörelse för alternativa lösningar samtidigt som förslagsställaren motiverar varför förslaget bedöms ändamålsenlig. Vidare framgår vilka företag som kan beröras, även om uppgifter om de berörda företagens storlek saknas. Redovisningen i denna del bedöms ändå tillräcklig, med anledning av att förslaget innebär en förenkling.

Regelrådet finner också att redovisningen av åtgärder för att begränsa förslagets kostnader är tillräcklig, då förslaget i sig kan betraktas som en sådan åtgärd. Även uppgifterna om tidpunkten för ikraftträdande, gällande informationsinsatser, förslagets förhållande till EU-rätten och hur och när förslaget kan följas upp bedöms som tillräckliga.

Regelrådets sammantagna bedömning är att konsekvensutredningen inte uppfyller kraven.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251) som innebär att en verksamhet som återvinner avfall som har uppkommit i den egna verksamheten ska vara anmälningspliktig, i stället för tillståndspliktig. Det föreslås även att en verksamhet som konverterar smittförande avfall ska vara anmälningspliktig, i stället för tillståndspliktig, även när verksamheten bedrivs utanför sjukhus. I promemorian föreslås vidare att behandling av farligt avfall som är anmälningspliktig inte ska omfattas av tillståndsplikt enligt uppsamlingsparagraferna 71 och 72 §§ i 29 kap miljöprövningsförordningen.

I promemorian finns följande förslag:

- Anmälningsplikt C ska gälla för konvertering av smittförande avfall oavsett var verksamheten bedrivs.
- Anmälningsplikt C ska gälla för materialåtervinning av högst 500 ton farligt avfall per kalenderår som har uppkommit i egen verksamhet. Anmälningsplikt ska inte gälla om återvinningen innebär kemisk behandling av avfallet.
- Tillståndsplikt för behandling av avfall ska inte gälla för en verksamhet som är anmälningspliktig enligt någon annan bestämmelse om behandling av avfall i miljöprövningsförordningen

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Bedömning av delasppekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

Det uppges att bestämmelserna i miljöprövningsförordningen om att behandling av farligt avfall från egen verksamhet omfattas av anmälningsplikt upphävdes den 1 januari 2023. För de berörda verksamheterna innebär detta i huvudsak att de blev tillståndspliktiga. Det anges att det har ifrågasatts både om tillståndsplikten är miljö- och hälsomässigt motiverad och om konvertering av smittförande avfall i vissa fall verkligen bör omfattas av tillståndsplikt.

Vidare framhålls att Naturvårdsverket i maj 2022 redovisade ett regeringsuppdrag om en bred översyn av hanteringen av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål. I en särskild skrivelse¹ förslags ändringar i miljöprövningsförordningen, bland annat i 29 kap. 71 och 72 §§. Förslagsställaren anger att även dessa förslag redovisas i syfte att ge en samlad bild.

Enligt vad som anges i promemorian ska medlemsstaterna enligt avfallsdirektivet införa tillståndsplikt för alla verksamhetsutövare som avser att behandla avfall. Kravet har i Sverige genomförts i miljöprövningsförordningen genom tre provningsnivåer – tillståndsplikt A och B samt anmälningsplikt C. Utgångspunkten för dessa krav är verksamheternas effekter på omgivningen (prop. 1997/98:45 del 1 s. 336). Om effekterna inte bedöms vara så stora att de motiverar tillstånd ska verksamheten i stället omfattas av anmälningsplikt.

Det uppges att konvertering av smittförande avfall bedöms ha små negativa miljö- och hälsomässiga effekter och därför är anmälningspliktig när den bedrivs på sjukhus. Verksamhetens miljö- och hälsomässiga effekt är dock oberoende av inom vilken inrättning den bedrivs. Att konvertering av smittförande avfall i andra inrättningar kan vara tillståndspliktig medför enligt promemorian att företag och myndigheter behöver lägga resurser på tillståndsprövningar som inte är miljö- och hälsomässigt motiverade.

På motsvarande sätt anges att återvinning av mindre mängder farligt avfall som uppstått inom den egna verksamheten generellt sett har liten negativ påverkan på omgivningen men att även

¹ Naturvårdsverkets skrivelse *Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål*. Dnr: M2022/01181.

denna verksamhet enligt nuvarande bestämmelser kan omfattas av tillståndsplikt utan att det är miljö- och hälsomässigt motiverat.

Regelrådet gör följande bedömning. Problembeskrivningen och förslagets syfte framgår tydligt.

Regelrådet finner därför redovisningen avseende problembeskrivning och syftet med förslaget godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

I konsekvensutredningen anges att utebliven reglering skulle medföra att verksamheterna fortsatt skulle omfattas av tillståndsplikt som inte bedöms vara miljö- och hälsomässigt motiverad, vilket leder till kostnader för såväl myndigheter som berörda företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Utifrån konsekvensutredningen går det inte att utläsa vad nuvarande situation medför för typ av konsekvenser för de företag som berörs. Nuläget, och hur utvecklingen hade sett ut utan reglering, framgår därför inte tillräckligt tydligt.

Regelrådet finner därför redovisningen avseende konsekvenser av om ingen åtgärd vidtas bristfällig.

Alternativa lösningar

Avseende alternativa lösningar uppges att avfallsdirektivets krav på tillståndsplikt innebär att anmälningsplikt är den lägsta prövningsnivå som verksamheter som behandlar avfall kan omfattas av. Vidare uppges att det generellt sett inte finns något alternativ till att införa anmälningsplikt för verksamheter som i dag omfattas av tillståndsplikt.

Direktivet uppges emellertid tillåta att medlemsstaterna undantar verksamhetsutövare som återvinner avfall från krav på tillstånd. Dessa verksamheter anges då i stället ska omfattas av allmänna regler som säkerställer att avfallet behandlas i enlighet med artikel 13 i direktivet. Detta anges innebära att avfallshanteringen ska ske utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön, i synnerhet utan risk för vatten, luft, mark, växter eller djur och utan att medföra olägenheter genom buller eller lukt. Europeiska kommissionen ska enligt uppgift informeras om de allmänna reglerna och verksamhetsutövare som omfattas av dem ska registreras.

Förslagsställaren anger vidare att det i dag inte finns några allmänna svenska regler i enlighet med direktivets undantagsmöjlighet. Eftersom det är frågan om allmänna regler anges det krävas att de är utformade så att de säkerställer tillräckligt skydd för miljön och människors hälsa i alla situationer. Det uppges göra att kravnivån riskerar att bli för hög i vissa fall. Anmälningsplikten anges innebära att kravnivån kan anpassas till förutsättningarna i det enskilda fallet. En anmälningsplikt bedöms av förslagsställaren därav vara en lämpligare lösning i detta fall.

Regelrådet gör följande bedömning. Handlingsutrymmet i ärendet förklaras på ett tillräckligt tydligt vis. I och med att förslaget medför förenklingar för de berörda företagen gör Regelrådet bedömningen att redovisningen är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar godtagbar.

Berörda företag

I promemorian anges att hygieniska verksamheter som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta från skärande och stickande verktyg enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska anmälas till kommunerna, som har tillsynsansvaret. Exempel på sådan verksamhet anges vara tatuering och akupunktur.

Det uppges vidare att anmälningsplikten inte har någon koppling till om verksamheten konverterar smittförande avfall och att det är okänt i vilken omfattning konvertering sker inom den typen av verksamheter. Samtidigt uppges verksamheter som konverterar smittförande avfall utanför sjukhusverksamhet hittills inte betraktats som tillståndspliktiga. Sammantaget anges detta innebära att det saknas tillförlitligt underlag om antalet verksamheter som berörs av att anmälningsplikten för konvertering av smittförande avfall utökas till fler inrättningar än sjukhus.

Behandling av farligt avfall som har uppkommit i den egna verksamheten anges kunna avse många olika avfallsslag och behandlingsmetoder. Därav uppges det inte en enhetlig grupp av verksamheter som omfattas av förslaget. Åtgärder som vidtas med reningsutrustning och andra skyddsåtgärder som t.ex. användning av oljeavskiljare och luftrenare anges inte utgöra avfallsbehandling och omfattas därmed inte av förslaget.

Vidare anføres att Naturvårdsverket, inom ramen för ett regeringsuppdrag 2015, begärde in uppgifter från kommunerna om anmälda C-verksamheter och sammanställde dessa. Sammanställningen uppges ha gett en översiktlig bild av hur många C-verksamheter med tillhörande koder som fanns i kommunerna. Förslagsställaren uppger att sammanställningen hade 149 verksamheter verksamhetskod 90.390 (anmälningspliktig behandling av farligt avfall som uppkommit inom den egna verksamheten), enligt den då gällande miljöprövningsförordningen.

Baserat på ovan uppgifter uppskattar förslagsställaren antalet verksamheter till omkring 200 i dagsläget.

Regelrådet gör följande bedömning. Berörd bransch framgår av konsekvensutredningen. Det gör även antalet berörda företag. Det finns ingen information om de berörda företagens storlek, vilket är en brist. I och med att förslaget medför en förenkling för hela det berörda företagskollektivet är detta dock ingen väsentlig brist.

Regelrådet finner redovisningen avseende berörda företag godtagbar.

Påverkan på företagens kostnader och intäkter

Mot bakgrund av att frågan om tillståndsplikt uppmärksammats under senare tid bedömer förslagsställaren att det sannolikt är få, om några, företag som har tillståndsprövats enbart på grund av konvertering av smittförande avfall.

Förslaget anges innebära att det blir tydligt att konvertering av smittförande avfall inte är tillståndspliktig verksamhet, oavsett var den bedrivs. Det framhålls att de kostnader som är förknippade med tillståndsprövningar därmed undviks, även om kostnaden för en tillståndsprövning i detta fall bedöms vara lägre än i normalfallet. I det fall konvertering sker inom hygienisk verksamhet anges att anmälan och kommunens tillsyn kan samordnas med den tillsyn som redan bedrivs av verksamheten i övrigt, vilket även förväntas återspeglas i den tillsynsavgift som företagen betalar.

Vidare uppges att förslaget, i fråga om behandling av farligt avfall som uppkommer i den egna verksamheten, innebär att de verksamheter som enligt gällande bestämmelser behöver lämna in en tillståndsansökan senast den 31 december 2025 i stället kan fortsätta sin verksamhet utan tillståndsprövning. Det anges att även detta medför att de kostnader som är förknippade med en tillståndsprövning undviks.

Vad gäller förslagets statsfinansiella konsekvenser anges att förslaget bedöms minska resursbehovet hos länsstyrelserna, om än endast marginellt i förhållande till deras totala prövnings- och tillsynsverksamhet. Eftersom finansieringen av länsstyrelsernas prövning och tillsyn sker genom avgifter anges att statens intäkter minskar i motsvarande grad. Vidare framhålls att kommunernas handläggning av anmälan och tillsyn av anmälningspliktiga anläggningar finansieras genom avgifter som kommunerna själva beslutar.

Regelrådet gör följande bedömning. Det uppges att de kostnader som är förknippade med tillståndsprövningar undviks genom förslaget samt att kostnaden för en tillståndsprövning i föreliggande fall bedöms vara lägre än i normalfallet. Däremot finns ingen uppgift om vad dessa kostnader uppskattas till, ens i normalfallet.

Konsekvensutredningen borde ha innefattat uppskattningar av den administrativa bördan av att söka tillstånd, avgiften för tillståndet samt uppskattningar av avgiften till kommunen för anmälningsplikten (antingen som ett spann eller ett genomsnitt). Utan sådana uppgifter går det inte att utläsa, ens översiktligt, hur stora besparingar förslaget leder till.

Konsekvensutredningen innehåller heller ingen information gällande förslagets påverkan på de berörda företagens intäkter. Det verkar sannolikt att förslaget inte medför några sådana effekter, men någonting om detta borde ändå nämnas. Avsaknaden av sådan information är en brist.

Regelrådet finner redovisningen avseende förslagets påverkan på företagens kostnader bristfällig.

Regelrådet finner även redovisningen avseende förslagets påverkan på berörda företags intäkter bristfällig.

Påverkan på konkurrens

Konsekvensutredningen innehåller ingen information om förslagets eventuella påverkan på berörda företags konkurrenssituation.

Regelrådet gör följande bedömning. Även om förslagsställaren gör bedömningen att förslaget inte får någon påverkan av betydelse för konkurrensen ska konsekvensutredningen innehålla en sådan bedömning. I och med att sådan redovisning saknas leder det till att delaskikten bedöms bristfällig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets påverkan på konkurrens bristfällig.

Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

Konsekvensutredningen saknar redovisning avseende särskilda hänsyn till små- och medelstora företag. Detta är en brist

Regelrådet finner redovisningen avseende Särskilda hänsyn till små och medelstora företag bristfällig.

Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter

I beskrivningen av effekter av om någon reglering inte kommer till stånd anges att effekterna av nollalternativet skulle vara att verksamheterna fortsatt omfattas av en tillståndsplikt som inte bedöms vara miljö- och hälsomässigt motiverad, vilket leder till kostnader för såväl myndigheter som berörda företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Konsekvensutredningen saknar specifik sådan redovisning. Däremot kan hela förslaget anses vara en åtgärd för att begränsa onödiga kostnader. Det hade varit önskvärt med en särskild redovisning där förslagsställarens bedömning i denna del framgick. Trots detta gör Regelrådet bedömningen att den information som finns är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen avseende åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det uppges att förslaget innebär att provningsnivån för viss behandling av avfall ändras från tillståndsplikt till anmälningsplikt. Det anges vidare att bestämmelserna omfattas av övergångsbestämmelser som upphör att gälla vid utgången av 2025. Därmed föreslås att ändringarna träder i kraft den 1 januari 2026.

Gällande informationsinsatser anges att det finns ett visst behov av informationsinsatser riktade till tillsynsmyndigheterna från Naturvårdsverkets sida och att information till berörda verksamhetsutövare sedan kan lämnas inom ramen för tillsynsmyndigheternas tillsyn.

Regelrådet gör följande bedömning. Sett till det förslag som presenteras bedömer Regelrådet att informationen i dessa delar är tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen avseende förslagets ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Hur och när konsekvenserna kan utvärderas

Det uppges att någon särskild utvärdering av förslagets konsekvenser inte är planerad. I stället anges att en utvärdering bör göras inom ramen för en eventuell större översyn av miljöprovsningsförordningens indelning i tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår att förslagsställaren övervägt behovet av att utvärdera förslagets konsekvenser och att en utvärdering bör göras inom ramen för en större översyn. Redovisningen i denna del bedöms tillräcklig utifrån ärendet.

Regelrådet finner redovisningen avseende hur och när konsekvenserna kan utvärderas godtagbar.

Överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Förslagsställaren gör bedömningen att förslaget överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Gällande huruvida förslaget går utöver minimikraven finns ett resonemang om detta som refererats under *Alternativa lösningar*. Bland annat anger förslagsställaren att avfallsdirektivets krav på tillståndsplikt innebär att anmälningsplikt är den lägsta provningsnivån som verksamheter som behandlar avfall kan omfattas av. Anmälningsplikten uppges innebära att kravnivån kan anpassas till förutsättningarna i det enskilda fallet.

Regelrådet gör följande bedömning. Resonemanget gällande huruvida förslaget går utöver minimikraven hade kunnat föras något tydligare, förslagsvis i separat del av konsekvensutredningen där förslagsställarens bedömning framgick. Den redovisning som finns bedöms dock vara tillräcklig.

Regelrådet finner redovisningen avseende förslagets överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt som Regelrådet vill framföra

Det finns ingenting övrigt som Regelrådet vill framföra i det här ärendet.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 8 oktober 2025.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Stig-Dennis Nyström.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Stig-Dennis Nyström
Föredragande